



အသံအက္ခရာစာအုပ်အတွက် အသံအက္ခရာ

အသံအက္ခရာစာအုပ်အတွက် အသံအက္ခရာ

အသံအက္ခရာစာအုပ်အတွက် အသံအက္ခရာ
အသံအက္ခရာစာအုပ်အတွက် အသံအက္ခရာ

คำนำ

หนังสือเรียนอักษรธัมม์ล้านนา สำหรับประกอบการบรรยายภาษาล้านนา สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้กับผู้เริ่มต้นศึกษาหรือผู้สนใจอักษรธัมม์ล้านนา (ตัวเมือง) ผู้เรียบเรียงได้อาศัยประสบการณ์จากการศึกษาเล่าเรียนและการค้นคว้าเพิ่มเติมจากสำนักเรียนอักษรธัมม์ล้านนา สำนักต่าง ๆ มาเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ โดยเริ่มต้นด้วยจากการให้ผู้เรียนได้รู้จักพยัญชนะอักษรธัมม์ล้านนา จากนั้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องสระ หรือที่ชาวล้านนาเรียกว่า “ไม้” ไล่เรียงไปตามลำดับจนให้ผู้เรียนสามารถอ่านอักษรธัมม์ล้านนาได้ แต่ก็ต้องขอทำความเข้าใจกับท่านทั้งหลายเสียก่อนว่า ในบางกรณีความเคลื่อนไหวของรูปแบบ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ทั้งตัวเขียนและตัวพิมพ์อาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไปบ้างในบางตัวซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ขึ้นอยู่กับวิธีการถ่ายถอดของครูผู้สอนแต่ละท่านแต่ละสำนักเรียน ผู้เรียบเรียงไม่มีเจตนาจะเปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงรูปแบบตัวอักษรล้านนาให้ผิดเพี้ยนแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพื่อตั้งใจส่งเสริม อนุรักษ์มรดกทางภาษาล้านนาไว้ให้คงอยู่กับแผ่นดินและชาวล้านนา ในเล่มนี้ได้ใช้รูปแบบตัวอักษรธัมม์ล้านนาฟอนต์ LN-CMRU95 ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สร้างขึ้นในวาระครบรอบแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ๙๕ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๒ มาจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบเรียนสำหรับผู้เริ่มต้นหรือใคร่การศึกษาอักษรธัมม์ล้านนาเท่านั้น หากผู้ศึกษาสนใจจะศึกษาเรียนรู้อักษรธัมม์ล้านนาในระดับสูงขึ้นไปจะต้องอาศัยผู้รู้ในการอธิบายและสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต้องแท้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนอักษรธัมม์ล้านนา สำหรับประกอบการบรรยายภาษาล้านนา สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จะเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดวัฒนธรรม และภูมิปัญญา มรดกทางภาษาล้านนาเอาไว้ได้อย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ผู้ใดใคร่การศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ได้สมความมุ่งหมาย

ภาวัต ณ สิงห์ทร

ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
เรื่อง พยัญชนะ	๑
เรื่อง อักษรห หน้า	๕
เรื่อง สระ	๙
เรื่อง วรรณยุกต์หรือเครื่องหมายกำกับเสียง	๑๑
เรื่อง ระวัง หรือ ระโห่ง	๑๒
เรื่อง ตัวสะกด	๑๓
เรื่อง เครื่องหมายแทนอักษร	๒๑
เรื่อง อักษรพิเศษ	๒๒
เรื่อง ตัวเลข	๒๓
เรื่อง การสะกดคำแบบภาษาบาลี	๒๔
เรื่อง แบบฝึกอ่าน	๒๗
บรรณานุกรม	๖๑

เรื่อง พยัญชนะ

“พยัญชนะ” หรือ “อักษร” ในภาษาล้านน่านักปราชญ์ล้านนาท่านได้แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มอักษรในวรรณคดี(เดิม) มีทั้งหมด ๒๕ ตัว

วรรณคดี กะ	ก	ข	ค	ฅ	ง
เสียงอ่าน	กะ	ขะ	ค๊ะ	คะ	งะ
เทียบอักษรไทย	ก	ข	ค	ฅ	ง
วรรณคดี จะ	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
เสียงอ่าน	จ๊ะ	ชะ	จ๊ะ	ชะ	ญะ
เทียบอักษรไทย	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรณคดี ฎะ(ระตะ)	ฎ	ฏ	ฏ	ฐ	ณ
เสียงอ่าน	ระตะ	ระตะ	ตะ	ระทะ	ระนะ
เทียบอักษรไทย	ฎ	ฏ	ด,ท,ฎ	ฒ	ณ
วรรณคดี ตะ	ด	ด	ด	ด	น
เสียงอ่าน	ตะ	ดะ	ด๊ะ	ทะ	นะ
เทียบอักษรไทย	ด	ด	ท	ด	น
วรรณคดี ปะ	ป	ผ	พ	ภ	ม
เสียงอ่าน	ปะ	ผะ	ป๊ะ	พะ	มะ
เทียบอักษรไทย	ป	ผ	พ	ภ	ม

๑. กลุ่มอักษรนอกวรรค(เดิม) มีทั้งหมด ๘ ตัว

อักษรล้านนา	๒	๑	๓	๐	๖
เสียงอ่าน	ยะ	ระ	ละ	วะ	สะ
เทียบอักษรไทย	ย	ร	ล	ว	ส
อักษรล้านนา	๒	๒	๒		
เสียงอ่าน	หะ	ละ	อัง		
เทียบอักษรไทย	ห	ฬ	อ		

๒. กลุ่มอักษรเพิ่มเติม(ใหม่) มีทั้งหมด ๑๑ ตัว

“อักษรเพิ่มเติม” คือ พยัญชนะที่อยู่นอกเหนือจากพยัญชนะเดิมที่มาจากภาษาบาลี ซึ่งนักปราชญ์ชาวล้านนาท่านได้ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนพยัญชนะให้เท่ากับพยัญชนะภาษาไทยกลาง และเพื่อประโยชน์ในการปริวรรตอักษร หรือการถ่ายทอดอักษรเป็นภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

อักษรล้านนา	๒	๑	๒	๒	๒	๒
เสียงอ่าน	ขะ	คะ	ชะ	บะ	ปะ	ฝะ
เทียบอักษรไทย	ข	ค	ช	บ	ป	ฝ
อักษรล้านนา	๒	๒	๒	๒	๒	
เสียงอ่าน	พะ	สะ	สะ	อยะ	ฮะ	
เทียบอักษรไทย	ฟ	ศ	ษ	อย, หย	ฮ	

๓. กลุ่มอักษรที่เป็นเสียงสระ มีทั้งหมด ๘ ตัว

อักษรที่เป็นเสียงสระ คือ อักษรที่เขียนอยู่ในรูปสระและมีเสียงอยู่ในตัว สามารถออกเสียงได้โดยไม่ต้องอาศัยอักษรหรือพยัญชนะอื่นใดมาช่วยทำให้เกิดเสียง ส่วนมากใช้เขียนขึ้นต้นคำศัพท์ที่มาจากภาษาบาลี นักปราชญ์ล้านนาท่านเรียกว่า “สระลอย” หรือ “สระหลวง”

รูปอักษร	๑๓	๑๓๑	๑๓๒	๑๓๓
เสียงอ่าน	อะ	อา	อิ	อี
เทียบอักษรไทย	อ	อา	อิ	อี
รูปอักษร	๑๓๔	๑๓๕	๑๓๖	๑๓๗
เสียงอ่าน	อุ	อู	เอ	โอ
เทียบอักษรไทย	อุ	อู	เอ	โอ

ลักษณะอักษรล้านนา ๔๓ รูป

๓	๔	๕	๖	๗	๘
๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔
๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐
๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖
๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒
๓๓	๓๔	๓๕	๓๖	๓๗	๓๘
๓๙	๔๐	๔๑	๔๒	๔๓	๔๔

หมายเหตุ

๑. พยัญชนะตัว บ และตัว ป เทียบอักษรไทยเป็น “บ” และ “ป”
๒. พยัญชนะตัว ด เทียบอักษรไทยเป็น “ฎ” “ฏ” และ “ด”
๓. พยัญชนะตัว อยฯ เทียบอักษรไทยเป็น “หย” และ “อย”

เรื่อง อักขระ ห นำ

อักขระที่ใช้ ห นำ มีทั้งหมด ๖ ตัว ดังนี้

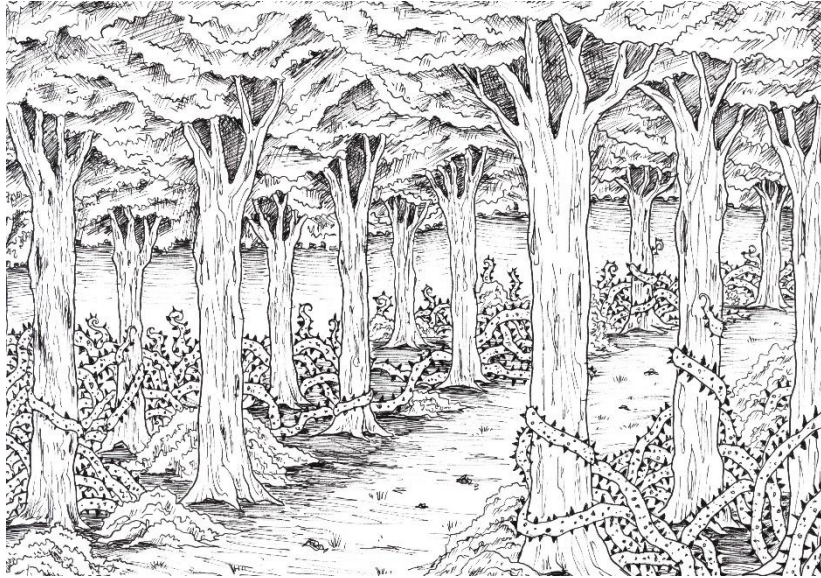
๒	นำ	ร	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หังะ
๒	นำ	๒	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หَمْมะ
๒	นำ	ค	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หังะ
๒	นำ	ข	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หยังะ
๒	นำ	ล	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หลัะ
๒	นำ	๐	เปลี่ยนเป็น	รฺ	ออกเสียงว่า	หวัะ

ตัวอย่างการใช้อักขระ ห นำ

อักขระ ห นำ	คำศัพท์ภาษาสันสกฤต	คำศัพท์ภาษาไทย
รฺ	รฺ	หณี
รฺ	รฺ	หมาก
รฺ	รฺ	หเจียง
รฺ	รฺ	หย้อ
รฺ	รฺ	หหลวง
รฺ	รฺ	หไหว

แบบฝึกอ่านพยัญชนะ “ห” นำ

ตามตำราเรียนของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. มณี พยอมยงค์



หู หู หู หู หู หู หู

หนะ มีหนามหนาในป่า

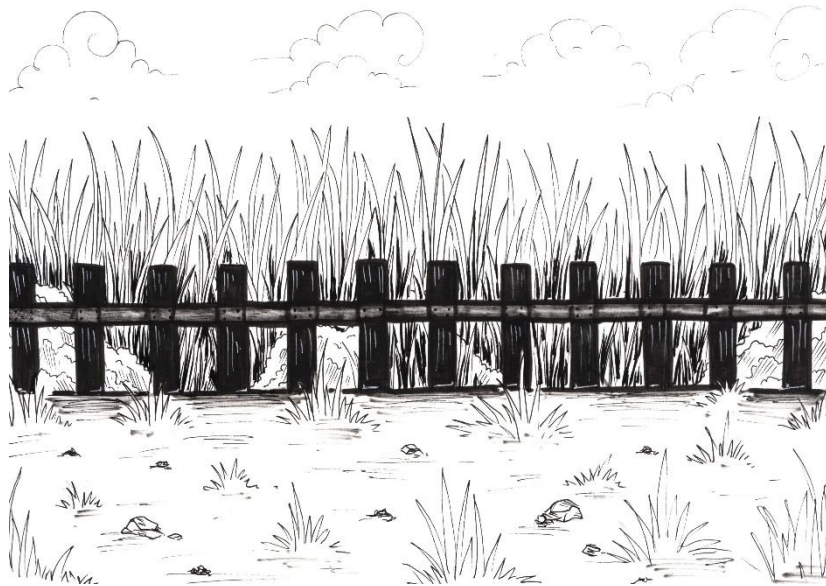


หู หู หู หู หู หู หู

หมะ หมูหมาล่าหมีควาย



ທູ ຂຸ່ງເຊີງທູງທູງກທູງ
ທະ ຄ່ອຍເຍທະຍເທື່ຍທະຍ

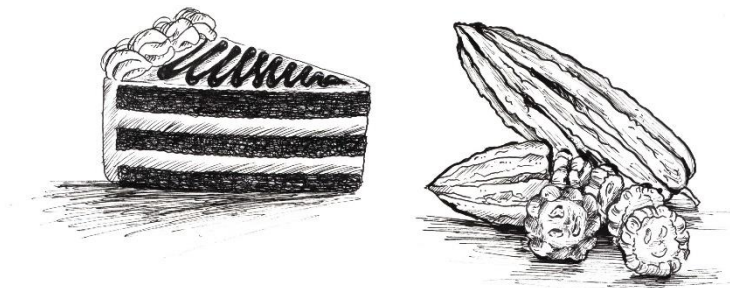


ທູ ທູງທູງທູງທູງທູງ
ທະ ທູງທູງທູງທູງທູງ



ບ ລູກບູຮູໄທຮວ່ມ

หละ ลูกหลานไทมมาสู่



ບ ສຸກບູຮູຂຸກຂຸ

หวะ ของหวานคู่ของชม

เรื่อง สระ

“สระ” ชาวล้านนาเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ไม้” เช่น สระ อะ ออกเสียงว่า “ไม้กะ” สระ อา ออกเสียงว่า “ไม้กำ” แบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ “สระลอย” หรือ “สระหลวง” ซึ่งได้แสดงไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า “สระจม” หรือ “สระน้อย” สระกลุ่มนี้ต้องมีอักษรเป็นที่ยึดจึงจะสามารถออกเสียงสระได้ มีทั้งหมด ๒๗ ตัว ดังนี้

๓๘	ไม้กะ	-ะ เวลาเขียนจะไม่นิยม เขียนรูปสระ อะ เพราะ พยัญชนะแต่ละตัวมีเสียง สระ อะ อยู่แล้ว
๓๙ ๓๖	ไม้กำ น้อย ไม้กำหลวง หรือไม้กำวัง	-า ใช้สำหรับอักษร ๕ ตัวนี้ ๓) ๔) ๖) ๗) ๘)
๓๖	ไม้กั	-ิ
๓๖	ไม้กั	-ึ
๓๖	ไม้กั	-ุ
๓๖	ไม้กือ	-ือ
๓๗	ไม้กู่	-ู
๓๗	ไม้กู่	-ุ
๓๙๘	ไม้เกะ	-ะ
๓๙	ไม้เก้	-ะ
๓๙๘	ไม้แกะ	-ะ
๓๙๙	ไม้แก้	-ะ

ໂຕລ	ໄມ້ໂກ້ະ	ໂ-ະ
ໂຕ	ໄມ້ໂກ້ໄທຍ	ໂ-
ໂຕວ	ໄມ້ໂກ້ຮັມມ໌(ໂກ້ບາລີ)	ໂ-
ໂຕຼຸກ	ໄມ້ເກ້າະ	ເ-າະ
ໂຕ້	ໄມ້ກ້ອ	-ອ
ໂຕຼຸກ	ໄມ້ເກີ້ຍະ	ເີ-ຍະ
ໂຕຼງ	ໄມ້ເກີ້ຍ	ເີ-ຍ
ໂຕຼືຂາກ	ເກີ້ອະ	ເີ-ອະ
ໂຕຼືຂາ	ໄມ້ເກີ້ອ	ເີ-ອ
ໂຕຸ້ກ	ໄມ້ກ້ໍາະ	້-າະ
ໂຕ້	ໄມ້ກ້ໍາ	້-າ
ໂຕຼືຂາ	ໄມ້ເກ້ອະ	ເ-ອະ
ໂຕຼື	ໄມ້ເກ້ອ	ເ-ອ
ໂຕ້ວ	ໄມ້ກ້ໍາ	້-າ
ໂຕ້ວ	ໄມ້ເກ້າ	ເ-າ
ໂຕ	ໄມ້ໂກ້	ໂ-
ໂຕ	ໄມ້ໂກ້	ໂ-
ໂຕຼງ	ໄມ້ໂກ້ຍ	ໂ-ຍ
ໂຕຍຸງ	ໄມ້ໂກ້ຍ	ເ-ຍຍ

เรื่อง วรรณยุกต์หรือเครื่องหมายกำกับเสียง

ลัษณะ	ชื่อเรียก	ไทยกลาง	ตัวอย่าง
ˊ	ไม้เหยาะ	ˊ	ฮั้ว ๋อ
ˋ	ไม้ซัด	ˋ / ˊ	ฮั้ว ๋อ
ˋ	ไม้ขอข้าง	ˋ	ฮั้ว ๋อ

เครื่องหมายพิเศษต่าง ๆ

เครื่องหมาย	ชื่อเรียก	หน้าที่	ตัวอย่าง
ˊ	ไม้กะ	-ใช้เป็นตัว ก สะกด -ใช้บังคับเสียงสั้น	กัฏฏ ๓๓๓ ๓๓๓
ˋ	ไม้กัก	-ใช้แทนตัว ก สะกด	กัฏฏ ๓๓๓ ๓๓๓
ˊ	ไม้ซ้ำสองคำ	ไม้ยมก	ไฉ่ว ๓๓ ๓๓
ˋ	ไม้กั้งไหล	ง	ง๓๓๓ ๓๓๓
ˊ	ไม้กั้ง	สระ โอะ ลดรูป	๓๓ ๓๓ ๓๓
ˋ	ระห้าม	การันต์	๓๓๓
๓๓	ไม้กั้งไหล	แทนเสียง ๓ ในภาษาบาลี	๓๓๓ ๓๓๓
๓๓	ไม้กั้งมน หรือกั้งตาไก่	เครื่องหมาย ˊ (นฤคหิต หรือ หยาดน้ำค้าง) ออกเสียง ๓	๓๓ ๓๓

เรื่อง ระวัง หรือ ระโห่ง

คือ ตัว ร ควบกล้ำ ทางภาษาล้านนาปรากฏอยู่ ๗ ตัว ดังนี้

๓	กร	ออกเสียงเป็น ชะ	กฺริ กฺริว่ญ	กรงกระต่าย
๔	ขร	ออกเสียงเป็น ชะ	ขฺริตฺต	ขระพวง
๕	คร	ออกเสียงเป็น คะ	คฺริบ	ครุบา
๖	ตร	ออกเสียงเป็น ถะ หรือ ทะล๊ะ	ทฺริว ทฺริว่ญ	ตรา ตรี ตราบ
๗	ทร	ออกเสียงเป็น ทะ หรือ ทะล๊ะ	ทฺริว ทฺริว	ทราย ทรา
๘	ปร	ออกเสียงเป็น ผะ	ปฺริขฺล ปฺริขฺล	ประดับ ปราบ
๙	หฺร	ออกเสียงเป็น หะ	หฺริว	หฺรอ(หอคำ)
๑๐	พร	ออกเสียงเป็น พะ	ปฺริว่ญ ปฺริว่ญ	พระเจ้า พราย
๑๑	สร	ออกเสียงเป็น สะ หรือ สะล๊ะ	สฺริว สฺริว สฺริ	สร้าง ไม้สรี สระ

เรื่อง ตัวสะกด

แจกแม่กัก มี ก เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กัก (ภาษาล้านนา)			
กั	กฏ	กั	กั
กั	กั	กฏ	กฏ
กั	กฏ	กั	กั
กั	กั	กฏ	กฏ
กั	กั	กฏ	กฏ
กั	กั	กฏ	กฏ
กั	กั	กฏ	กฏ
ตัวอย่างการแจกแม่กัก (เทียบภาษาไทย)			
กัก	กาก	กิก	กึก
กึก	กึก	กุก	กูก
เก็ก	เกก	เก็ก	แกก
กก	โกก	ก็อก	กอก
เก็ก	เก็ก	เก็ก	เก็ก
เก็ก	เก็ก	กั	กวก

แจกแม่กั๋ง มี ๑๒ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กั๋ง (ภาษาล้านนา)			
กั	กั๑	กั๒	กั๓
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
ตัวอย่างการแจกแม่กั๋ง (เทียบภาษาไทย)			
กั	กั๑	กั๒	กั๓
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔
กั๑	กั๒	กั๓	กั๔

แจกแม่กัต มี ๒ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กัต (ภาษาล้านนา)			
กัว	กาว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
ตัวอย่างการแจกแม่กัต (เทียบภาษาไทย)			
กัต	กาด	กิด	กิด
กัต	กัต	กุด	กุด
กัต	กวด	กัต	กวด
กัต	โกด	กัต	กอด
กัต	กัต	กัต	กัต
กัต	กัต	กัต	กวด

แจกแม่ก้น มี ๘ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่ก้น (ภาษาล้านนา)			
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
กฺ	กฺ	กฺ	กฺ
ตัวอย่างการแจกแม่ก้น (เทียบภาษาไทย)			
ก้น	กาน	กิน	กีน
กีน	กีน	กุน	กูน
เกิน	เกน	แก่น	แกน
กน	โกน	ก้อน	กอน
เกิน	เกิน	เกียน	เกียน
เกอน	เกอน	ก้วน	กวน

แจกแม่กับ มี บ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กับ (ภาษาล้านนา)			
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง	จ๋วง
ตัวอย่างการแจกแม่กับ (เทียบภาษาไทย)			
กับ	กาบ	กิบ	กึบ
กึบ	กึบ	กุบ	กุบ
เก็บ	เกบ	แก็บ	แกบ
กบ	โอบ	ก็อบ	กอบ
เก็บ	เกิบ	เก็บบ	เก็บบ
เก็บบ	เก็บบ	กั๊บบ	กั๊บบ

แจกแม่กัม มี ๒ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กัม (ภาษาล้านนา)			
กั	กัว	กั	กั
กั	กั	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กั	กัว	กัว	กัว
กั	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
ตัวอย่างการแจกแม่กัม (เทียบภาษาไทย)			
กัม	กาม	กิม	กีม
กีม	กีม	กุม	กวม
แก้ม	แกม	แก้ม	แกม
กม	โกม	ก้อม	กอม
เก้ม	เกิม	เกียม	เกียม
เกอม	เกอม	ก้าม	กวม

แจกแม่กัย มี ข เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กัย (ภาษาล้านนา)			
กั๋	กั๋	กั๋	กั๋
กั๋	กั๋	กั๋	กั๋
	กั๋	กั๋	กั๋
กั๋	กั๋	กั๋	กั๋
กั๋	กั๋		
กั๋	กั๋	กั๋	กั๋
ตัวอย่างการแจกแม่กัย (เทียบภาษาไทย)			
กัย	กัย	กัย	กัย
กัย	กัย	กัย	กัย
	กัย	กัย	กัย
กัย	กัย	กัย	กัย
กัย	กัย		
กัย	กัย	กัย	กัย

แจกแม่กัว มี ๐ เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างการแจกแม่กัว (ภาษาล้านนา)			
กัว	กาว	กิว	กิว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว		
ตัวอย่างการแจกแม่กัว (เทียบภาษาไทย)			
กัว	กาว	กิว	กิว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว	กัว	กัว
กัว	กัว		

เรื่อง เครื่องหมายแทนอักษร

๒	๒/๓	ห้ว ญะ/ ณะ	๒๒๖	ปัญญา
๐	๒	ทาง ระฐะ	๖๖๖	สถฐาน
๒	๑	ทาง นะ	๒๒ ๒๒ ๒๒ ๒๒	บ้าน ดิน
๒	๕	ทาง มะ	๒๒ ๒๒	หาม ริม
๖	๒ / ๒	ทาง ๒ะ/๒ะ	๒๒๒๒ ๒๒	ลื๒ห๒๒ ๒๒๒
๖	๕	ทาง ๒ะ	๒๒๒๒	๒๒๒๒
๐	๓	ทาง ๒ะ	๖๖	๒๒๒๒
๒	๖	ทาง ๒ะ	๒๒ ๒๒ ๒๒	๒๒๒
๒	๑	๒ะ ๒๒๒	๒๒๒ ๒๒๒ ๒๒๒ ๒๒๒ ๒๒๒	๒๒๒๒ ๒๒๒๒ <i>๑.ใช้เป็น๒๒๒๒</i> <i>๒.ใช้เป็น๒๒๒๒</i>
๖	๖	๒ะ ๒๒๒๒	๒๒๒๒๒	๒๒๒๒๒
๖	๖๖	๒ะ ๒๒๒๒	๒๒๒๒	๒๒๒๒๒

เรื่อง อักษรพิเศษ

รูปอักษรพิเศษ	คำเรียก	ตัวอย่าง/หน้าที่/อธิบาย
ໂງ, ໂງ້	เอา	ໂງໄຕ ໂງ້ໄວ (เอาไป เอามา)
ຮ	นา	ຮຸ້໋ ຮຸ້ (นาข้าว น้ำ)
ື, ື້	อันว่า	ືໂຕຕູ້໋ (อันว่าพระพุทธเจ้า)
ລ	แล, และ	ใช้เป็นคำลงท้าย, คำเชื่อม
ລ້	แล้ว	ไม่นิยมเขียน ລ້
ລຸ	สะ สองห้อง	ใช้เขียนในภาษาบาลี เช่น ວລຸ ຂຸລຸ (ตสฺส อสฺส)
ື້ ື້	ฤ, ฦ	ືຸ້ ື້ (ฤกษ์ ฤชา)

เรื่อง ตัวเลข

ตัวเลขในภาษาล้านนาปรากฏใช้อยู่ ๒ ประเภท ได้แก่ “เลขในธัมม์” ใช้สำหรับบันทึกเอกสารโบราณ พับสาซึ่งเกี่ยวกับคำภีร์ทางพระพุทธศาสนา และ “เลขโหรา” ใช้บันทึกเอกสารทางโหราศาสตร์ กฎหมาย หรือเอกสารเกี่ยวกับคดีโลกต่าง ๆ

เลขในธัมม์

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐

เลขโหรา

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐

เรื่อง การสะกดคำแบบภาษาบาลี

การเขียนอักษรธรรมล้านนาตามแบบอักษรวิธีภาษาบาลี นักปราชญ์ล้านนาเรียกว่า ตัวสะกดตัวตาม หรือ ตัวข่มตัวซ้อน ใช้วิธีการเขียนเช่นเดียวกับภาษาบาลี ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

พยัญชนะวรรค

แถวที่	๑	๒	๓	๔	๕
วรรค กะ	ก	ข	ค	ฅ	ง
เสียงอ่าน	กะ	ขะ	ค๊ะ	คะ	งะ
เทียบอักษรไทย	ก	ข	ค	ฅ	ง
วรรค จะ	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
เสียงอ่าน	จ๊ะ	ชะ	จ๊ะ	ชะ	ญะ
เทียบอักษรไทย	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรค ฎะ(ระตะ)	ฎ	ฏ	ฏ	ฐ	ณ
เสียงอ่าน	ระตะ	ระถะ	ตะ	ระทะ	ระนะ
เทียบอักษรไทย	ฎ	ฏ	ด,ท,ฎ	ฒ	ณ
วรรค ตะ	ต	ถ	ด	ด	น
เสียงอ่าน	ตะ	ถะ	ตีะ	ทะ	นะ
เทียบอักษรไทย	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรค ปะ	ป	ผ	พ	ภ	ม
เสียงอ่าน	ปะ	ผะ	ป๊ะ	พะ	มะ
เทียบอักษรไทย	ป	ผ	พ	ภ	ม

การสะกดและตัวตามจะต้องเป็นพยัญชนะที่อยู่ในวรรคเดียวกัน ดังนี้

-พยัญชนะแถวที่ ๑ สะกด แถวที่ ๑ กับ แถวที่ ๒ ตามได้

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย	ความหมาย
ဝဃ	วณฺณ	หมุ่นเวียน/วงกลม
၁၅တူ	อดุต	ตน
မၵိ	สกุขี	พยาน
မေဃိ	เสฏฐี	เศรษฐี

-พยัญชนะแถวที่ ๓ สะกด แถวที่ ๓ กับ แถวที่ ๔ ตามได้

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย	ความหมาย
၁၅ဝိ	อคคี	ไฟ
မၵလူ	สมชชชา	ประชุม
ၵျဃ	พยคฺช	เสื่อโคร่ง
ဝဃိ	วุฑฺฒိ	เจริญ

-พยัญชนะแถวที่ ๕ สะกด แถวที่ ๑, แถวที่ ๒, แถวที่ ๓, แถวที่ ๔, และแถวที่ ๕ ตามได้ (เว้นแต่ตัว งะ ซ้อนตัวเองไม่ได้)

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย	ความหมาย
မၵိၵ	สงฺขาร	ร่างกาย, ปรุงแต่ง
ၵဃူ	กณฺญา	ผู้หญิง
ၵဏ္ဍ	กณฺณ	หู
မၵိ	สนฺติ	สงบ
ၵဃ	ธม္မ	ธรรม, คำสอน

พยัญชนะอวรรค(เศษวรรค)

อักษรล้านนา	๒	๑	๓	๐	๖
เสียงอ่าน	ยะ	ระ	ละ	วะ	สะ
เทียบอักษรไทย	ย	ร	ล	ว	ส
อักษรล้านนา	๒	๒	๒		
เสียงอ่าน	หะ	ละ	อัง		
เทียบอักษรไทย	ห	ฬ	อ		

พยัญชนะอวรรค หรือ เศษวรรค สามารถใช้เป็นตัวสะกดและตัวตามพยัญชนะวรรคของอื่นได้ เว้นแต่ตัว ๐ และตัว ๒ ต้องมี ๒ ตามจึงจะสามารถเป็นตัวสะกดได้ ส่วนพยัญชนะตัว ๖ สะกด ๖ ตาม นักปราชญ์ท่านนิยมให้เขียนเป็น ๖๖ แทน

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย	ความหมาย
๖๖๒	เสยยา	ประเสริฐ
๐๒	วลี	เกาวัลย์
๒๖	อสส	ม้า
๒๒	ชีวหา	สิ้น

เรื่อง แบบฝึกอ่าน

ภาษาล้านนา

ສົໄວ

ສົຜ່ວ

ຜົວສົວ

ສົວ



ภาษาไทย

ซักผ้า

ซักผ้า

อย่าลืก

ดีรัก



ภาษาล้านนา

จื้อ

จื้อ

จื้อ

จื้อ



ภาษาไทย

ชักมัด

มัดไว้

ตัดใจ

ปัดวี



ภาษาล้านนา

ຍັງໄຂ້
ຈັບໃຈ
ນັບເລືອກ
ຫັບໄວ້



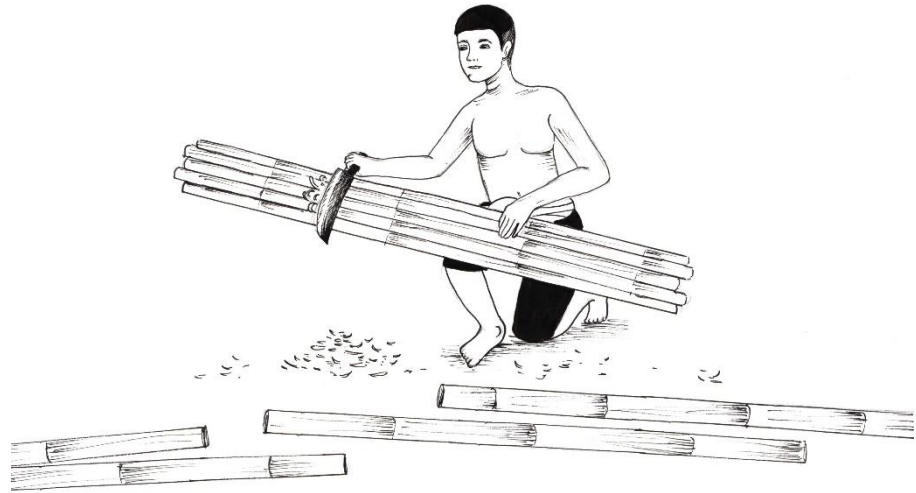
ภาษาไทย

ຍັບໄດ້
ຈັບໃຈ
ນັບເລខ
ຫັບໄວ້



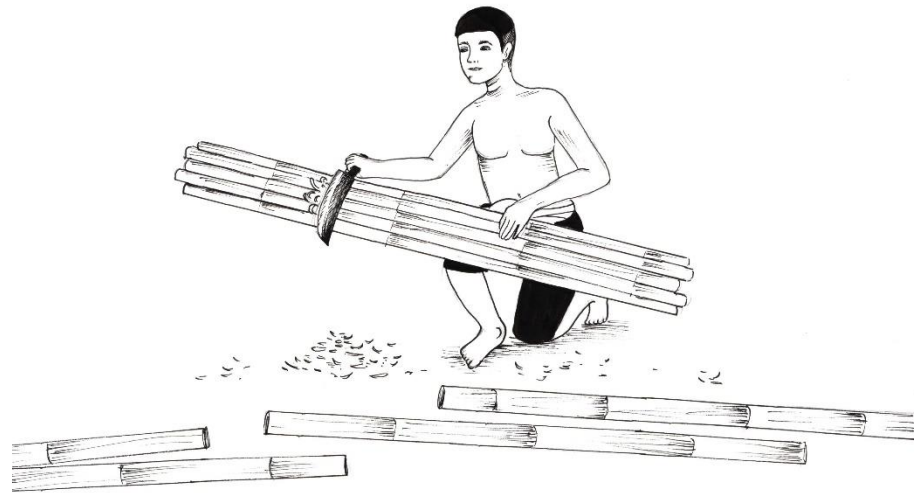
ภาษาถิ่นนา

ស្បែក
ដុំឆ្នើ
ដុំត្រី
ច្នៃត្រី



ภาษาไทย

สับฟาก
อยากเข้า
ฟากคั่ว
ตัดราก



ภาษาล้านนา

ບູຂຽງ
ສູງໄຕ
ຜູ້ລູ
ຄວູ່ລີ



ภาษาไทย

หยาดน้ำ
ขาดไป
มัดสาด
กาดลี



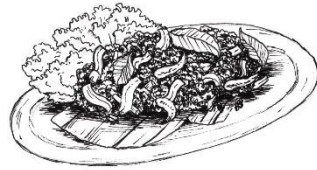
ภาษาล้านนา

ผัดขี้เหล็ก

ลวกขี้เหล็ก

ต้มขี้เหล็ก

ผัดขี้เหล็ก



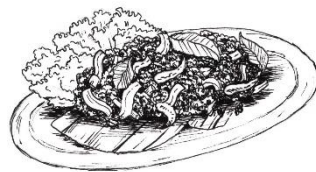
ภาษาไทย

อียบน้ก

ลอบส้

หอบหญ้

อบน้



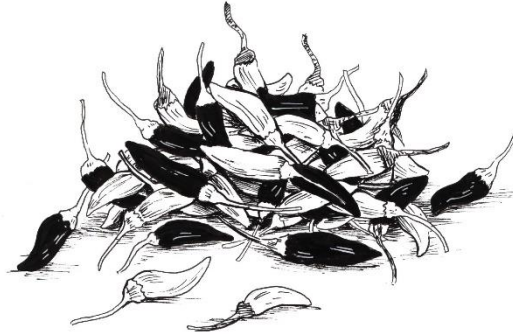
ภาษาล้านนา

ໜີໄວ້

ໜີໄວ້

ໜີໄວ້

ໜີໄວ້



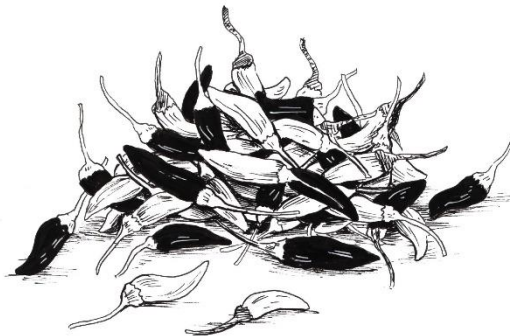
ภาษาไทย

พริกแต่

หลีกตา

หลีกปีก

ฝีกซอง



ภาษาล้านนา

ຂົງ
ຂົງ
ຂົງ
ຂົງ



ภาษาไทย

คึดนั๊ก
ผิตไป
กึดนั๊ก
ฉีดยา



ภาษาล้านนา

๑๑๐๒်໋ຮິງ

ບູຮູ໋ໄທ໋ຕິ໋ສິງ

ຮູ໋ສິງໃຣ໋ຮິງ

ຮູ໋ບຮູ໋ຕອ



ภาษาไทย

มาไวหื้อริบ

หมากไม้ก็ลืบ

น้ำดิบในดิน

หีบน้ำแกง



ภาษาถิ่น

- ๒๒
- ๒๓
- ๒๔
- ๒๕



ภาษาไทย

- หิกล
- หน้าหิกล
- ลึกล
- ฝนตกชุก ๆ



ภาษาถิ่นนา

ບູລູຢູ

ຈູຢູໄຕ໌

ປູຢູສູ

ຜູ້ຄູ



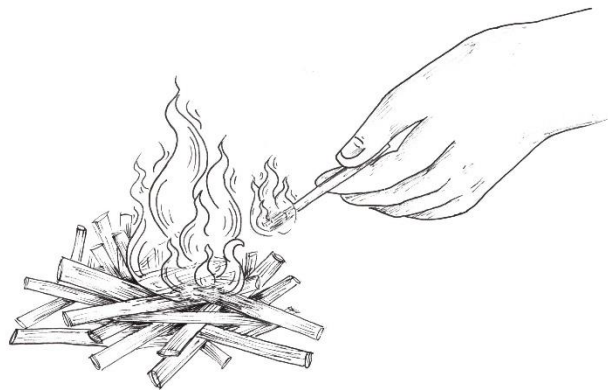
ภาษาไทย

หมากมุด

จุดไฟ

ปุดขาด

ผักกูด



ภาษาถิ่นนา

ស្រព្រប់

ឲ្យប្តី

ហ្មត់ខ្នុរ

ដវស្រព



ภาษาไทย

สุบกุบ

ทูปหีน

ทูปจ้อง

อยาสุบ



ภาษาถิ่นนา

ບູບວ
ໄຊ້ເຂ
ບຸ້ງເຂ
ບວເຂ



ภาษาไทย

เบ็ดปลา
พริกเผ็ด
ลึบเจ็ด
ผ้าเช็ด



ภาษาล้านนา

ຂອງໄວ

ບ້ອໄວ

ຂອງຂອງ

ຂອງເງິນ



ภาษาไทย

แขกมา

แบกไม้

ซัดแตก

แจกเงิน



ภาษาถิ่น

เชียงใหม่

เชียงใหม่

เชียงใหม่

เชียงใหม่



ภาษาไทย

ฝักถั่ว

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว



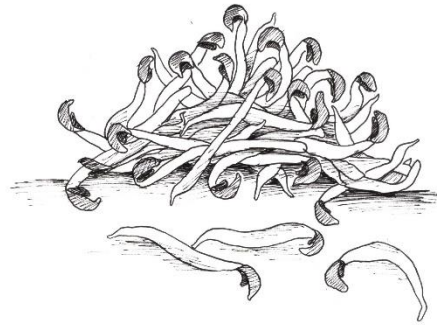
ภาษาล้านนา

อื้ออวน

อื้ออวน

อื้ออวน

อื้ออวน



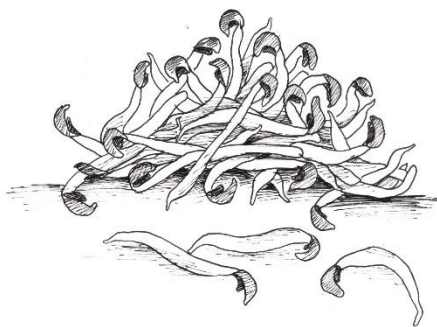
ภาษาไทย

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว

ถั่วฝักยาว



ภาษาถิ่นนา

ບູວສິງ

ໄຊ້ຜົວ

ຜວງ

ວັງໄຮ້



ภาษาไทย

หมาขบ

ทบผ้า

มารบ

ตบมือ



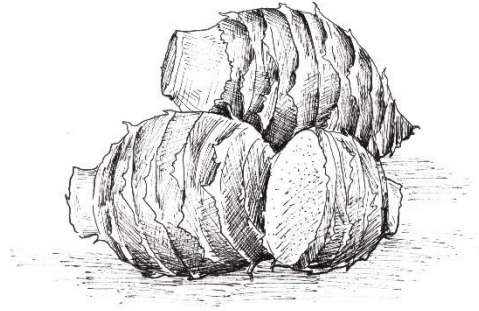
ภาษาถิ่นนา

ຂໍ້ຕບູ້ຕ

ເຊັ່ນປູ້ຕ

ເລີ້ຕູ້

ບູ້ຂໍ້ຕ



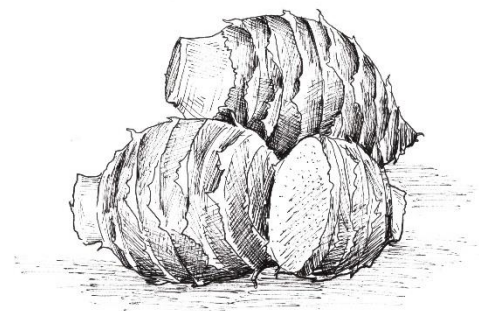
ภาษาไทย

เขือกเหล็ก

เข้าเปลือก

เลือกผ่อ

หัวเผือก



ภาษาถิ่นนา

ပျံ့ၤဝဲ

ဆၢဆၢ

ပျံ့ၤဝဲ

ဖွဲၤဆၢ



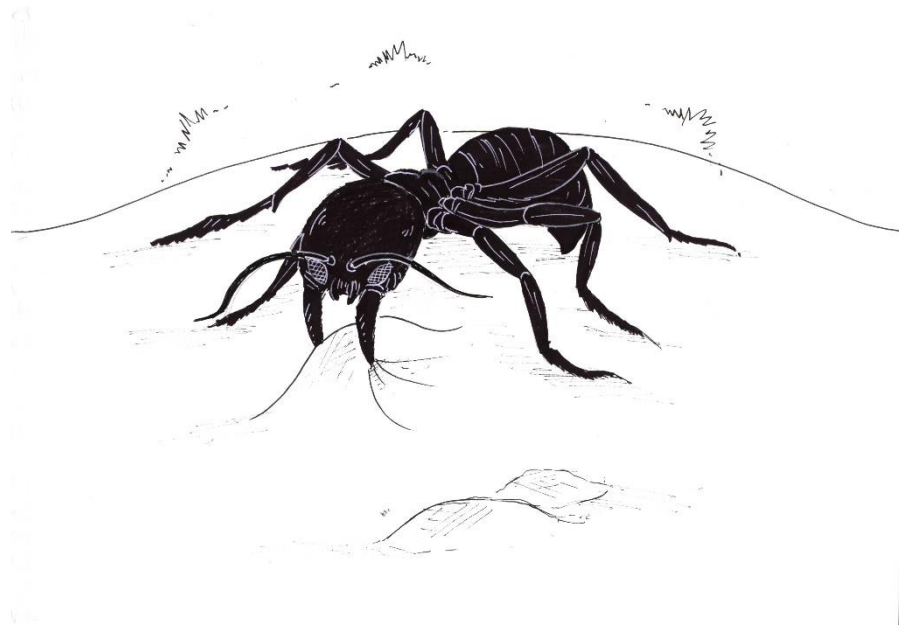
ภาษาไทย

ผีเสื้อ

ขาเขียด

เอี้ยดแซน

มดเตี้ยด



ภาษาล้านนา

ເລ່ວເລ່ວ

ເປ້ງໄວ້

ເສ້ງເສ້ງ

ເພ່ງເພ່ງ



ภาษาไทย

แกงแตง

แปงไว้

แข็งแรง

แยงแวน



ภาษาถิ่นนา

ฉิวฉิว
ฉิวฉิว
ฉิวฉิว
ฉิวฉิว



ภาษาไทย

ทางโค้ง
โรงอียา
แม่โขง
โก่งคอ



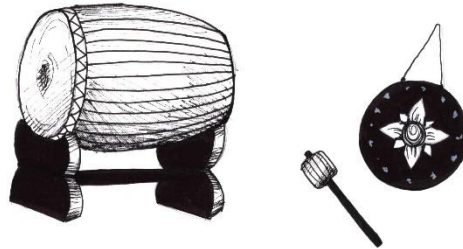
ภาษาล้านนา

ຂຸດຂຸດ

ຂຸດຂຸດ

ຂຸດຂຸດ

ຂຸດຂຸດ



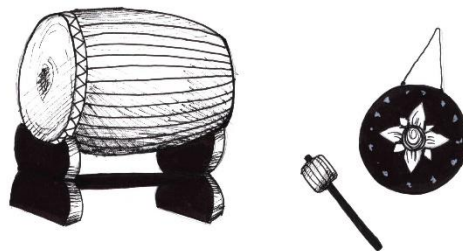
ภาษาไทย

ก้องม้อง

ตองทึง

ร่อนน้ำ

ทองแดง



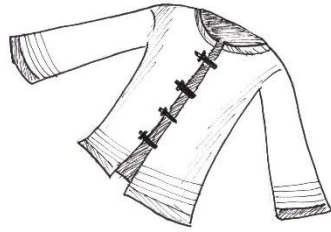
ภาษาล้านนา

ฮู้ฮู้

ฮู้ฮู้

ฮู้ฮู้

ฮู้ฮู้



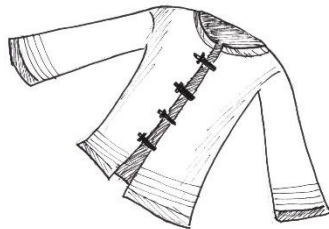
ภาษาไทย

กินเข้า

เสื้อสั้น

แมบสั้น

ซิ่นปลา



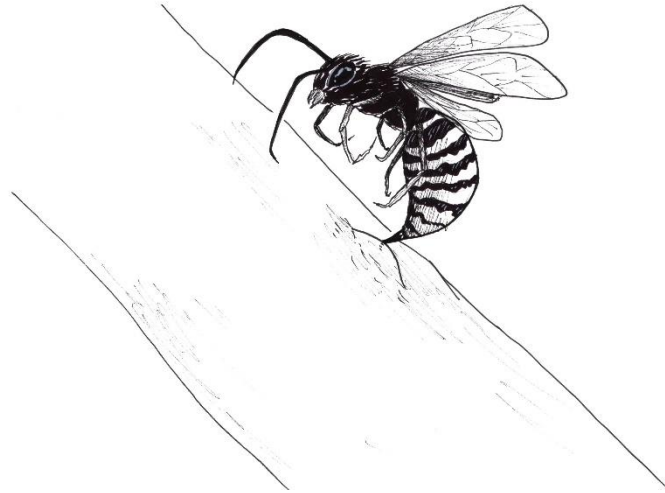
ภาษาถิ่นนา

ເພື່ອເຮື່

ເຮື່ໄວ

ເຮື່ໃຊ້

ເຮື່ສູງຂຶ້ນ



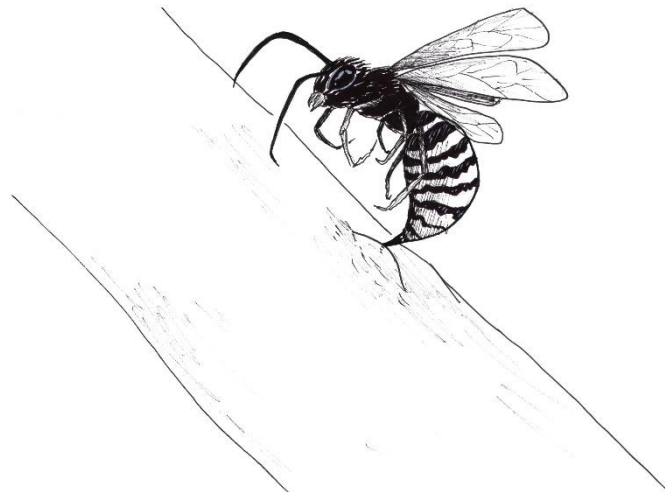
ภาษาไทย

แย่งแว่น

เล่นไว

แก่นใน

แต่นตียด



ภาษิตคำเมือง

ภาษาล้านนา	တွံၵ်ႉပိၵ်ႉၵိၵ်ႉ ပိၵ်ႉတေႃႉတေႃႉ ပိၵ်ႉတေႃႉတေႃႉ ပိၵ်ႉတေႃႉ
ภาษาไทย	กั้นหม้อบร้อน บ่เป็นแต่ไห มันเป็นแต่ไฟ บ่ใช้กับหม้อ
คำแปล	กั้นหม้อไม่ร้อนสาเหตุไม่ได้อยู่ที่ไห แต่สาเหตุอยู่ที่ไฟที่ทำให้หม้อไม่ร้อน
ความหมาย	อย่าด่วนตัดสินปัญหาใด ๆ ถ้ายังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริง

ภาษาล้านนา	တွံၵ်ႉပိၵ်ႉၵိၵ်ႉ တေႃႉပိၵ်ႉ
ภาษาไทย	กล้วยบ่สุก กาบกิน
คำแปล	กล้วยไม่สุก กาบจะไม่กิน
ความหมาย	สิ่งที่เคยมีประโยชน์กลับไม่มีประโยชน์

ภาษาล้านนา	တူဝ်ႉပိၵ်ႉ တေႃႉပိၵ်ႉ
ภาษาไทย	การจำเป็น ข้าวเย็นจำอุ่น
คำแปล	มีงานต้องรีบทำ ข้าวเย็นก็ต้องทำให้ร้อน
ความหมาย	ต้องรีบทำ, หรือทำในสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ก่อน

ภาษาล้านนา	ຄົງສຸກເຮົາ ໄວ້ສຸກຕົງ
ภาษาไทย	กินของเพิ่น ไว้ของตัว
คำแปล	กินของคนอื่น แต่เก็บของตนไว้
ความหมาย	เห็นแก่ตัว, เอาเปรียบผู้อื่น

ภาษาล้านนา	ຄົງເຂົ້ວບໍ່ໄວ້ຕ່ານ້ຳ
ภาษาไทย	กินข้าวหือไว้ต่าน้ำ
คำแปล	กินข้าวให้เหลือท้องไว้ตม่น้ำ
ความหมาย	จะทำอะไรต้องรู้จักประมาณตน, เผื่อเหลือเผื่อขาด

ภาษาล้านนา	ຄົງເຂົ້ວຂີວໄປ ຄົງເຂົ້ວຂຽນໄປ
ภาษาไทย	กินเมื่อใจยัง กินเมื่อตั้งสาบ
คำแปล	กินตอนยังมีชีวิต กินตอนจมูกยังได้กลิ่น
ความหมาย	รู้จักการใช้ชีวิตและทำสิ่งต่าง ๆ ก่อนจะสายเกินไป

ภาษาถิ่น	လိလိလိလိ လိလိလိလိ
ภาษาไทย	คิมจิมตีมใน น้ำป๋ไหลเขียวพื้น
คำแปล	เครื่องขลิบ เป็นเหมือน น้ำนึ่ง แต่ไหลเขียวอยู่เบื้องล่าง
ความหมาย	ลักษณะภายนอกที่เห็น อาจตรงข้ามกับลักษณะที่แท้จริง ที่ซ่อนอยู่ภายใน (น้ำนึ่งไหลลึก)

ภาษาถิ่น	လေ့လေ့လေ့လေ့ လေ့လေ့လေ့လေ့
ภาษาไทย	เก็บผักลวดหักหัว ตกข้าวลวดอาบน้ำ
คำแปล	เก็บผักเลยหักพินมาด้วย ตกสะพานเลยอาบน้ำ
ความหมาย	รู้จักใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์จะได้ไม่เสียเวลา

ภาษาถิ่น	ဆွကပံ့ဂိနီနော့ ဆွကပံ့လော့ဂိနီ
ภาษาไทย	ของบ่กินรู้เน่า ของบ่เล่ารู้ลิม
คำแปล	อาหารถ้าไม่รู้จักกินก็จะเน่า เรื่องที่ไม่เล่าก็จะลิม
ความหมาย	ไม่ควรละเลยการทำงานหรือของที่มีค่า ควรฝึกฝนพัฒนา ตนเองอยู่เสมอ

ငြိမ်းချမ်းစေရေးအတွက်

မိမိတို့အားလုံးက ဝမ်းသာစွာ ဝတ်ဆင်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ယခုအခါ အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ငြိမ်းချမ်းစေရေးအတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် အထူးအထူးအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အိဝ္ဂ္ဂေ ဟေတု ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ
ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ

ဝိပဿနာယောဂေ ဝိပဿနာယောဂေ

คำปริวรรต

นิทานเรื่องจันทโศภา

มีเสณฐีครอบครัว ๑ ใครมีลูกจึงพากันไปขอเทวดา เทวดา ให้อลูกมา
จำนวนสิบสองคนแก่เสณฐีสองผิวเมีย

เมื่อนานเข้าเสณฐีเลี้ยง *บ่กุ่ม* จึงพาลูกไปปล่อยในป่า *ละอ่อน* สิบสองคน
ใช้ชีวิตอยู่ในป่าทุกข์ยากเช่นล้า มีนาง *ยักข์แก้ว* เทียวมาเห็นใส่จึงชักขวรละอ่อน
ทั้งสิบสองคนไปเมืองยักข์ วัน ๑ นางทั้งสิบสอง *เหล่* กันไปมาเห็นใส่กอง
กระดูกลวดพากันหนีจนมา *รอด* แผลวเมืองนัคคราชะ

ยามนั้นเจ้าเมืองเทียวมาพบท่านมีจิตใฝ่รักนางทั้งสิบสองเลยพาเข้าวัง
แล้วตั้งขึ้นเป็นเทวี ฝ่ายนางยักข์แก้วรู้ข่าวนางมีใจอิจฉาเลย *ตกลง* ภายเป็นสาว
มา เจ้าเมืองมาพบก็มีจิตใฝ่รักนาง จึงพาเข้าวังแล้วตั้งขึ้นเป็นเทวี *แถม* คน ๑

คืน ๑ นางยักข์เป่าคาถาใส่นางสิบสองที่หลับแล้วลักขวักเอาแก่นตา
แล้วนำไปซ่อนไว้เมืองยักข์ แต่นั้นมาเจ้าเมืองฟัง *คำ* โลมนางยักข์จึงได้ขับไล่
นางสิบสองและลูกที่อยู่ในห้องออกเมืองไป

นางสิบสองเกิดลูกก็คนก็พากันตาย *เสี่ย* รอดแต่ลูกของน้องหล้าคนที่สิบ
สอง จึงใส่ชื่อว่าเจ้าจันทโศภา นางยักข์แก้วรู้ข่าวตั้งอันจึงใคร่อยากฆ่าเจ้า
จันทโศภา ก็เลยวางแผนให้อเอาจดหมายไปส่งที่เมืองยักข์เพื่อบอกให้อลูกสาว
ยักข์ฆ่าเสีย กลางทางได้แ่วกราบไหว้ *พระ* *รสี* ฝ่ายพระรสีรู้แผนการอันถ้อยซ้ำ
จึงลับเปลี่ยนจดหมายนั้น เมื่อถึงเมืองยักข์ได้ส่งจดหมายให้อลูกนางตามที่นาง
ยักข์สั่ง บ่เมินเจ้าจันทโศภาก็ได้แต่งงานกับลูกสาวนางยักข์แก้วตามแผนของ
พระรสี

จากนั้นเจ้าจันทโศภาก็ได้ขึ้นเป็นเจ้าเมืองปกครองยักข์ทั้งหลาย สุดท้าย
ก็ได้เอา *แก่น* ตามาใส่คืนให้อป่าและแม่ของตนตั้งเก่า เมื่อความลับถูกเปิดเผย
เจ้าเมืองรู้ตั้งอัน จึงได้สั่งลงอาชญาตัดหัวนางยักข์แก้ว แล้วตั้งให้อเจ้าจันท
โศภาเป็นเจ้าเมืองปกครองเมืองนัคคราชะสืบแทนพ่อวันนั้นแล

วันทั้ง ๗

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย
ꨀꨁꨂꨃꨄ	วันอาทิตย์
ꨀꨁꨂꨃ	วันจันทร์
ꨀꨁꨂꨃꨄ	วันอังคาร
ꨀꨁꨂꨃ	วันพุธ
ꨀꨁꨂꨃꨄꨅ	วันพฤหัสบดี
ꨀꨁꨂꨃ	วันศุกร์
ꨀꨁꨂꨃꨄ	วันเสาร์

๑๒ เดือนของล้านนา

ภาษาล้านนา	ภาษาไทย	เดือนตามปฏิทิน ราชการ
ເຂື່ອນໂຕຍາວ	เดือนเกี๋ยง	ตุลาคม
ເຂື່ອນພີ່	เดือนยี่	พฤศจิกายน
ເຂື່ອນລຸງ	เดือนสาม	ธันวาคม
ເຂື່ອນລີ້	เดือนสี่	มกราคม
ເຂື່ອນບ້ວ	เดือนห้า	กุมภาพันธ์
ເຂື່ອນບູ້	เดือนหก	มีนาคม
ເຂື່ອນເຈັດ	เดือนเจ็ด	เมษายน
ເຂື່ອນແປດ	เดือนแปด	พฤษภาคม
ເຂື່ອນແກ້ວ	เดือนเก้า	มิถุนายน
ເຂື່ອນສິບ	เดือนสิบ	กรกฎาคม
ເຂື່ອນສິບເອັດ	เดือนสิบเอ็ด	สิงหาคม
ເຂື່ອນສິບສອງ	เดือนสิบสอง	กันยายน

ປີນັກຂັತ್ರล้านนา

ชื่อนักชัತ್ರ(ล้านนา)	คำอ่าน	ชื่อนักชัತ್ರ(ไทย)
----------------------	--------	-------------------

ไอ	ใจ	หนู
เอย	เป้า	วัว
อี	ยี่	เสือ
เอย	เหมา	กระต่าย
อี	ลี	งูใหญ่
ไอ	ไล่	งูเล็ก
อคว	สะง่า	ม้า
เอย	เม็ด	แพะ
อี	ถัน	ลิง
เอย	เจ้า	ไก่
เอย	เถิด	หมา
ไอ	ไค้	หมู หรือ ช้าง

วันดีวันเสียล้านนา

เดือน	คำอ่าน	วันเสียประจำเดือน
อคว อว	เกียง ห้า	วันอาทิตย์, วันจันทร์

ເຄົ້າ	ເຄົ້າ	
ຜີ ຜີ ຜີ	ຜີ ທກ ສີບ	ວັນอังคาร
ສາມ ເຈັດ ສີບເອັດ	ສາມ ເຈັດ ສີບເອັດ	ວັນພຸດ, ວັນສຸກ
ສີ ແປດ ສີບສອງ	ສີ ແປດ ສີບສອງ	ວັນພຸດສະຫວັນ, ວັນເສົາ

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ วิมลเกษม. (๒๕๕๕). ภาษาไทยถิ่นเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : หจก. เซนปรี้นติ้ง.
- บุญคิด วัชรศาสตร์. (๒๕๒๙). แบบเรียนภาษาเมืองเหนือ ๖๕ ชั่วโมง. พิมพ์ครั้งที่ ๖. เชียงใหม่ : ธาราท
ท อ ง
การพิมพ์.
- ภวัต ฌ สิงห์ทร. (๒๕๖๓). แบบเรียนตัวเมืองล้านนา หนังสือรูปภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อักษรธรรม
ล้านนาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้เริ่มต้นเรียนตัวเมือง. เชียงใหม่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อภิชญาพรินติ้ง.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (๒๕๔๒). สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ.
กรุงเทพฯ : บริษัท สยามเพรสแมเนจเม้นท์ จำกัด.
- ลมูล จันทน์หอม. (๒๕๔๒). อักษรล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ ๑. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). รวมบทความทาง
วิชาการของอาจารย์ถีน รัตติกนก บุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมประจำปี ๒๕๒๙. ม.ป.ท.
สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (๒๕๕๐). พจนานุกรมภาษาล้านนา.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. เชียงใหม่ : หจก. เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สมเจตน์ วิมลเกษม. (ม.ป.ป.). แบบเรียนภาษาล้านนา. เชียงใหม่ : หจก. เจริญวัฒนาการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบหลักสูตรภาษา
ล้านนา เรื่อง ภาษิตคำเมือง. ม.ป.ท.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (๒๕๓๔). พจนานุกรมล้านนา – ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

หนังสือเรียนอักษรธัมม์ล้านนา สำหรับประกอบการบรรยายภาษาล้านนา
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้เรียบเรียง	นายภวัต	ณ สิงห์ทร
ภาพประกอบ	นางสาวยุวธิดา	เตีอะสกุล
	นายอภิสิทธิ์	สิทธิกัน
และออกแบบ		
ที่ปรึกษา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
	ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
พิสูจน์อักษร	พระอาจารย์พิทักษ์	สุภทุโธ
	พระอาจารย์สมเกียรติ กิตติธมฺมวโโส	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุนทร คำยอด
	ดร.ดิเรก	อินจันทร์
	อาจารย์อำนาจ	ชัตวิชัย
	นายเอกชัย	มันอยู่
	นายสมบูรณ์	วรรณรัตน์
	นายศักดิ์ชัย	ดำรงษ์
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุชานาฏ สิตานุรักษ์
กองบรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.ชรรศ	ศรียัตินบัลล์
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.นิโลบล วิมลสิทธิชัย
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม	กุณาศรี
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวลักษณ์	อ้วนสอาด
	อาจารย์สิริพร	คินมาเมือง
	อาจารย์ ดร.เสริม	วัชรินทร์
	อาจารย์ ดร.สถาพร	จันทร์เทศ
	อาจารย์อิสริยาภรณ์	แสงปัญญา
	อาจารย์สมศักดิ์	พรมจักร
	อาจารย์คณเษะ	อ่อนนาง
	นางสาวดารารัตน์	ศิริลาภา
	นายบุญรัตน์	สดีไส

นายพิชัย	แสงบุญ
นางวารภรณ์	โยธาราชภู
นายโสภณ	พรมจิตต์
นางสาวปนัดดา	โตคำนุช
นายกัลยาณี	อินตะราชา
นางสาวศุภรักษ์	ฉัตรแก้ว
นายจักรภาณุ	ไตรยสุทธิ์
นายวีรพิชญ์	หิมารัตน์
นายวรวิทย์	ผัดเป้า
นางสาวอัญญา	ณ สิงห์ทร
นายนฤเบศร์	กันทะจันทร์
นายกิติเกษม	เนตรกระจำง

เผยแพร่

ช่องทางเผยแพร่

จัดทำโดย

กันยายน ๒๕๖๕

www.culture.cmru.ac.th

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๘๖๐ / โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๘๖๐

ສາຂໍ້ກິລິປະແລະວັດທະນະທຳ ພາກວິທະຍາສາດສັງເຂື່ອນໃໝ່

໒໐໒ ຄະນະສຳນວນ ສຳນວນສຳນວນ ສຳນວນສຳນວນ ສຳນວນສຳນວນ ໕໐໓໐໐

ໂທລະສັບ ໐ ໕໓໔໔ ໕໔໖໐ / ໂທລະສາດ ໐ ໕໓໔ ໔ ໕໔໖ www.culture.cmru.ac.th